

Beoordelingsrapport “Eighen Houtje”

Naam schip:	Eighen Houtje
Type schip:	One Off
Ontwerper:	
Ontwerpjaar:	1934
Bouwer:	
Bouwjaar:	1934
Lengte over dek:	7 meter
Lengte c.w.l.:	4,75 meter
Breedte:	1,95 meter
Diepgang:	1,1 meter
Displacement:	1 ton
Ballast:	0,3 ton
Type romp:	Rondspant met aangezette kiel
Bouwwijze romp:	Karveel, overtrokken met epoxy/polyester-glas
Bouwwijze dek:	Mahonie (hechthout)
Bouwwijze opbouw:	Mahonie
Tuigvorm:	Torensloep, $\frac{3}{4}$
Rondhouten:	Hout
Zeiloppervlak:	Ca 16 m ²

Beschrijving

We hebben voor de beoordeling diverse foto's van het schip te weten:

-schuin, van achter, van voor en van opzij op het droge

-alsmede diverse foto's in het water genomen.

De boot kan met deze gegevens goed worden beoordeeld.

Opgegeven is dat de Eighen Houtje ca. 1 ton weegt bij een waterlijn van ca 4,75 meter.

De foto's leren dat het een authentiek ogend jachtje betreft met een mooi gevormde rondspant romp, aangezette kiel met aangehangen roer.

Eighen Houtje lijkt met lengte en breedte maten, haar onderwater profiel, achter overhang met spiegel en spitse voorsteven in eerste aanleg op een wat uit de kluiten gewassen Pampus. Daar is niets op tegen vinden wij. Als je op iets lijkt, kun je maar beter op iets moois lijken!

De opbouw van de Eighen Houtje is typisch voor die tijd. De Voogt tekende een zelfde opbouw op zijn IJsselmeerkruiser(s), zoals ook H.C.A. van Kampen tekende op zijn ontwerp Figaro II en ook op de 7,5m kruiser (nu lid onder de naam Duodecimo).

De Eighen Houtje is karveel gebouwd, maar de huid is overtrokken met een laag polyester/glas.

Dat vraagt zorgvuldig vochtmanagement binnen in het schip, want water dat er in komt, kan er dan niet uit.

Het torentuig van de Eighen Houtje doet evenals de romp denken aan een Pampus. Het meet 16 m², een voor die tijd zeer gebruikelijke (fiscaal bepaalde) waarde. Overigens werden deze scheepjes ook wel uitgerust met een gaffeltuig, dat – u raadt het al – de maten van een 16m² tuig kende.

Als mechanische voorstuwing werd veelal gebruik gemaakt van een peddel of een vaarboom, dan wel een Seagull of Brittanica buitenboord motor. Vooral de laatste kon zeer weerbarstig zijn, maar dan was er de vaarboom nog. Nu hangt er een moderne buitenboordmotor aan. Die doet het natuurlijk altijd en dat is maar goed ook. Alleen is het verstandig om deze er 's winters af te halen, omdat hij toch wel doorweegt, zo aan het achterste eind van het scheepje.

Hoe zeilt zo'n kajuitjachtje van Nederlandse bodem uit de dertiger jaren van de vorige eeuw?

Schrijver dezes heeft daar wel wat herinneringen aan. In de familie hadden wij een vergelijkbaar schip. Prima geschikt voor de Hollandse en Friese meren, ook wel bij hardere wind. Onder helling staat het water dan wel snel aan de (fraaie amandelvormige) patrijspoorten en bij enige snelheid wordt het mooie smalle en geveegde kontje helemaal door het water getrokken, maar daar letten wij toen niet op. Als

kinderen moesten we dan onder dek in de kajuit. Dan moedigden we onze vader aan met “schuiner, schuiner”. Wat een avontuur. Natuurlijk deed de Brittanic buitenboord het na zo’n doop niet helemaal goed meer. Maar ja, een kniesoor die daar op lette, behalve diegene die elke keer dat touwtje om het vliegwiel moest draaien en dan een stevige ruk moest geven. Als dan het resultaat niet meer was dan een snotterig “WOK WOK WOK” dan kon er ook wel eens een “knoopje” worden gelegd. Maar ja, dat speelde zich af in een tijd dat de jachthavens waren ingericht om zeilend te worden aangedaan, waar er ruimte was voor een opschieter naar de T-steiger, die bij alle windrichtingen haast bruikbaar was daarvoor. Het was de tijd van de kapok-zwemvesten, de katoenen zeilen, de lijnolie en het henneptouw, de teer en de brons-bottom. Dat is lang geleden.

Kortom, Eighen Houtje geeft je een gevoel van weleer. Dat is mooi. Zeker bij de VKSJ.

De toelatingscommissie van de VKSJ is blij met de komst van het Eighen Houtje, als getuige van de echte lang vervlogen Nederlandse watersportgeschiedenis. We zijn blij met de gelegenheid om in dat licht zo’n sloop te plaatsen.

De beoordeling en conclusie:

Gelet op de leeftijd van Eighen Houtje is indeling in de Vintage klasse van de VKSJ gerechtvaardigd.

Zij haalt het daaraan gekoppelde authenticiteitspercentage zonder meer. De bekleding van de romp doet daaraan niet af, evenals het deels vernieuwde voorschot van de kajuitopbouw en het opgelegde hechthout dek.

De toelatingscommissie adviseert het VKSJ-bestuur dus positief m.b.t. de toelating van de Eighen Houtje. Wij feliciteren de eigenaar met dit voor de Nederlandse zeilsport exemplarische stuk geschiedenis. Tevens wensen we de eigenaar veel vaarplezier, al dan niet met de kreet “schuiner, schuiner” uit de kajuit, maar altijd een goede T-steiger om een het eind van de zeiltocht een opschieter naar te maken.

Roosendaal, 15 juni 2009.

Namens de toelatingscommissie van de VKSJ:

Govert Munter, Maarten Lampe en Warse Rooseboom.

Bijlage

Klasse-indeling

Om tot de VKSJ toegelaten te worden dient een schip in één der volgende klassen ingedeeld te kunnen worden. Uitgangspunten zijn het *historisch belang* van het schip, alsmede een voldoende mate van *authenticiteit* in de uitvoering van het schip..

Vintage

Een klasse van schepen met een bouwjaar tot 1950, waarvan de vormgeving grotendeels voldoet aan de vooroorlogse esthetische verhoudingen zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd.

De vereiste minimum authenticiteitspercentages zijn hierbij:

tot 1930: 55%; 1930 tot 1940: 60%; 1940 tot 1950: 65%

Vintage Historical

Een klasse van schepen met een bouwjaar tot 1950, waarvan de vormgeving weliswaar substantieel afwijkt van de vooroorlogse esthetische verhoudingen zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd, echter daarbij wel degelijk zijn oorsprong in vindt.

De vereiste minimum authenticiteitpercentages zijn hierbij:

tot 1930: 55%; 1930 tot 1940: 60%; 1940 tot 1950: 65%

Classic

Een klasse van schepen met een bouwjaar van 1950 tot 1970, waarvan de vormgeving grotendeels voldoet aan de vooroorlogse esthetische verhoudingen

zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd.

De vereiste minimum authenticiteitspercentages zijn hierbij:

1950 tot 1960: 65%; 1960 tot 1965: 70%; 1965 tot 1970: 75%

Classic Historical Een klasse van schepen met een bouwjaar van 1950 tot 1970, waarvan de vormgeving weliswaar substantieel afwijkt van de vooroorlogse esthetische verhoudingen zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd, echter daarbij wel degelijk zijn oorsprong in vindt.

De vereiste minimum authenticiteitspercentages zijn hierbij:

1950 tot 1960: 75%; 1960 tot 1965: 80%; 1965 tot 1970: 85%

Semi Pre-Modern Een klasse van schepen met het bouwjaar van 1945 tot 1970, waarvan met name de vormgeving van de opbouw voor die tijd futuristische stijlelementen vertoont.

De vereiste minimum authenticiteitspercentages zijn hierbij:

1945 tot 1955: 85%; 1955 tot 1970: 90%

Premodern Een klasse van schepen met het bouwjaar van 1945 tot 1970, waarvan met name de vormgeving van de romp maar veelal ook de opbouw voor die tijd futuristische stijlelementen vertoont.

De vereiste minimum authenticiteitspercentages zijn hierbij:

1945 tot 1955: 85%; 1955 tot 1970: 90%

Vintage replica 1 Een jacht wordt beschouwd als “Vintage-yacht replica 1”, als dat jacht ontworpen is vóór 01 januari 1950 en gebouwd is na 31 december 1949 en er bij de constructie van dit jacht niet is afgeweken van de constructiemethoden en materiaalkeuzes zoals deze in 1940 gebruikelijk waren. Een klasse van schepen waarvan de vormgeving grotendeels voldoet aan de vooroorlogse esthetische verhoudingen zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd. De vereiste minimum authenticiteit percentages zijn hierbij:

1940: 70%

Vintage replica 2 Een jacht wordt beschouwd als “Vintage-yacht replica 2”, als dat jacht ontworpen is vóór 01 januari 1950 en gebouwd is na 31 december 1969 en er bij de constructie van dit jacht niet is afgeweken van de constructiemethoden en materiaalkeuzes zoals deze in 1940 gebruikelijk waren. Een klasse van schepen waarvan de vormgeving grotendeels voldoet aan de vooroorlogse esthetische verhoudingen

zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd. De vereiste minimum authenticiteit percentages zijn hierbij:

1940: 75%

Vintage replica 3 Een jacht wordt beschouwd als “Vintage-yacht replica 3”, als dat jacht ontworpen en gebouwd is na 31 december 1969. Een klasse van schepen waarvan de vormgeving grotendeels voldoet aan de vooroorlogse esthetische verhoudingen zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd. De vereiste minimum authenticiteit percentages zijn hierbij:

1940: 80%

Vintage Historical replica 1

Een jacht wordt beschouwd als “Vintage-historical yacht replica 1”, als dat jacht replica 1 ontworpen is vóór 01 januari 1950 en gebouwd is na 31 december 1949 en er bij de constructie van dit jacht niet is afgeweken van de constructiemethoden en materiaalkeuzes zoals deze in 1940 gebruikelijk waren. Een klasse van schepen waarvan de vormgeving weliswaar substantieel afwijkt van de vooroorlogse esthetische verhoudingen zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd, echter daarbij wel degelijk zijn oorsprong in vindt. De vereiste minimum authenticiteit percentages zijn hierbij:

1940: 70%

Vintage Historical replica 2

Een jacht wordt beschouwd als “Vintage historical-yacht replica 2”, als dat jacht replica 2 ontworpen is vóór 01 januari 1950 en gebouwd is na 31 december 1969 en er bij de constructie van dit jacht niet is afgeweken van de constructiemethoden en materiaalkeuzes zoals deze in 1940 gebruikelijk waren. Een klasse van schepen waarvan de vormgeving grotendeels voldoet aan de vooroorlogse esthetische verhoudingen zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd. De vereiste minimum authenticiteit percentages zijn hierbij:

1940: 75%

Vintage Historical replica 3

Een jacht wordt beschouwd als “Vintage-yacht replica 3”, als dat jacht

ontworpen replica 3 en gebouwd is na 31 december 1969. Een klasse van schepen waarvan de vormgeving grotendeels voldoet aan de vooroorlogse esthetische verhoudingen zoals deze door de vooraanstaande ontwerpers destijds werden gehanteerd. De vereiste minimum authenticiteit percentages zijn hierbij:

1940: 80%

Classic replica 1

Een jacht wordt beschouwd als “Classic-yacht replica 1”, als dat jacht ontworpen is tussen 31 december 1949 en 01 januari 1970 en gebouwd is na 31 december 1969 en er bij de constructie van dit jacht niet is afgeweken van de constructiemethoden en materiaalkeuzes zoals deze in 1965 gebruikelijk waren.

Een “classic yacht replica 1” is een schip waarin de esthetische elementen in de vormgeving van het onderwaterschip, bovenwaterschip, dek, kuip, opbouw, tuig en materialen, in overeenstemming zijn met het “Britannia”-ideaal. De vereiste minimum authenticiteit percentages zijn hierbij:

1965: 75%

Classic replica 2

Een jacht wordt beschouwd als “Classic-yacht replica 2”, als dat jacht ontworpen en gebouwd is na 31 december 1969 en er bij de constructie van dit jacht niet is afgeweken van de constructiemethoden en materiaalkeuzes zoals deze in 1965 gebruikelijk waren.

Een “classic yacht replica 2” is een schip waarin de esthetische elementen in de vormgeving van het onderwaterschip, bovenwaterschip, dek, kuip, opbouw, tuig en materialen, in overeenstemming zijn met het “Britannia”-ideaal. De vereiste minimum authenticiteit percentages zijn hierbij:

1965: 85%

Een kandidaatschip dient aan het bovengenoemde van toepassing zijnde minimum authenticiteitspercentage te voldoen. Bij een ‘papieren’ beoordeling wordt bepaald in welke

klasse een kandidaatschip valt; bij een gunstig advies volgt in principe het lidmaatschap.

Een 'praktijkschouw' (werkelijk bezoek aan het schip) zal slechts plaats dienen te vinden indien de toelatingscommissie t.a.v. de verstrekte informatie gereede twijfel heeft omtrent het behalen van het vereiste minimum authenticiteitspercentage.

Indien tijdens een 'praktijkschouw' mocht blijken dat het minimum vereiste authenticiteitspercentage niet kan worden behaald, zal er met de desbetreffende eigenaar besproken worden wat er aan het schip gedaan moet worden om alsnog binnen het minimum vereiste authenticiteitspercentage te komen. Als zowel de eigenaar als het bestuur van de VKSJ zich kunnen vinden in het betreffende "plan van aanpak" kan de eigenaar van het kandidaatschip voor een bepaalde tijd bij de VKSJ gezien worden als zijnde een 'aspirant-lid'.

Om tot een indeling in een der bovengenoemde klasse's te komen beoordelen we de onderdelen van het schip naar de criteria voor de classic klasse; eventueel geconstateerde afwijkingen in esthetica t.o.v. deze stijl bepalen in welke andere klasse het schip eventueel dient te worden geplaatst.

Wil het schip in aanmerking komen om in een klasse geplaatst te worden dan dient er bij het ontwerp (en uitvoering) sprake te zijn van een ongestoorde esthetische balans tussen de vormgeving van het schip en zijn gebruikdoeleinden; anders gezegd: de gebruikdoeleinden mogen bij het ontwerp niet geleid hebben tot een onbalans in de (ongeschreven) esthetische verhoudingen, zoals deze vanuit het (vooorlogse) perspectief werden beleefd. Het gaat hier om de balans die moet worden gevonden in de verhouding van de overhangen tot de L.O.A.; de zeeg die gekoppeld dient te zijn aan de gevonden verhouding van het L.O.A./L.W.L.; het minimum vrijboord in relatie tot de L.W.L.; de verhouding van de lengte van de opbouw t.o.v. de L.O.A.; de hoogte van de opbouw t.o.v. het minimum vrijboord en de verhouding van de lengte van het hondehok t.o.v. de totale lengte van de opbouw, en de hoogte van het hondehok t.o.v. het minimum vrijboord.

Klasse	Ontwerp jaar	Bouw jaar	Ontwerp	Esthetische vormgeving	Materiaal vd romp	Constructie vd romp	Rompvorm	Voorbeelden
Vintage	< 1950	< 1950	Bestaand	Britannia-ideaal	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	SOLWAY MAID, Friso, Englyn, Melody-A, Folkboat
Vintage replica 1	< 1950	> 1950	Bestaand	Britannia-ideaal	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	Een "Vintage" echter gebouwd na 1950; Hera ('46/'57)
Vintage replica 2	< 1950	> 1970	Bestaand	Britannia-ideaal	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	ZEEAREND
Vintage replica 3	> 1970	> 1970	Nieuw	Britannia-ideaal	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	Nieuw schip conform Vintage en tijdsbeeld van voor 1950
Vintage Historical	< 1950	< 1950	Bestaand	Brit.-ideaal / compromis	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	MISTY BLUE, KIEK UUT, Beulakermeerkruisers, bakdekkruiser
	< 1950	< 1965	Bestaand	Niet geheel Brit.-ideaal	Hout	Traditioneel	Enkel knikspant	THE FAIR WIND
	< 1950	< 1950	Bestaand	Niet geheel Brit.-ideaal	Metaal	Traditioneel	Enkel knikspant	
Vintage Historical replica 1	< 1950	> 1950	Bestaand	Brit.-ideaal / compromis	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	Een "Vintage-Historical" echter gebouwd na 1950
Vintage Historical replica 2	< 1950	> 1970	Bestaand	Brit.-ideaal / compromis	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	Beulakkermeerkruiser modern gebouwd na 1950
Vintage Historical replica 3	< 1950	> 1970	Nieuw	Brit.-ideaal / compromis	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	Nieuw schip conform Vintage-Historical en tijdsbeeld van voor 1950
Classic	1950-1970	1950-1970	Bestaand	Britannia-ideaal	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	TAEPING, Martha McGilda, Barracuda, Jupiter
Classic replica 1	1950-1970	> 1970	Bestaand	Britannia-ideaal	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	Isolde, Aurora, Den Dubbelen Arent

Classic replica 2	> 1970	> 1970	Nieuw	Britannia-ideaal	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	Nieuw ontworpen schip naar het tijdsbeeld van 1950-1970
Classic Historical	1950-1970	1950-1970	Bestaand	Brit.-ideaal / compromis	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	TRINTEL, Trewes Commodore
Semi Pre-Modern	1950-1970	1950-1970	Bestaand	Niet geheel Brit.-ideaal	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	KINGS CRUISER, BABY WEEKENDERS
Pre-Modern	1945-1970	1945-1970	Bestaand	Brit.-ideaal losgelaten	Hout, metaal	Traditioneel	S-spant, rondspant	MYTH OF MALHAM 1946, CAPTAIN JEWEL 1963